

Lo Somatenent

DIARI CATALANISTA D' AVISOS Y NOTICIAS

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

A la Administració de aquest diari y en las principals llibreries d'aquesta ciutat y de fora.
A Barcelona: kiosco del Sol Rambla de las Flores.
No's retornan los originals encara que no's publiquin.

REUS, Divendres 20 de Febrer de 1903.

ANY XVIII NUM. 4502

Redacció y Administració: Arrabal baix Jesús, 4.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. Ptas. 125
En provincias, trimestre. 4—
Extranjer y Ultramar. 8—
Anuncios, a preus convencionales

PASTILLAS SERRA: Son las mellors pera curar la TOS y totas las malalties del aparato respiratori, porque modifican las mucosas, facilitan la espectoració y fan desapareixe en un sol dia la opressió del pit y l'ofech.

Se poden pendre sense cap perill perque no contenen opi ni morfina.
En venen a casa del autor, FARMACIA SERRA, Arrabal de Santa Ana núm. 80, devant del nou casal del Banch d' Espanya y FARMACIA NOVA de don Napoleón Batalla, ex-Portal de Jesús.

AIXAROP DE HIPOFOSFITS CLIMENT

LA LLEGÍTIMA MARCA «SALUD»

Senyors Climent y Companyia.—Tortosa.—Molt senyors meus: Haventse presentat a la meya clínica la Sra. D. N. N. afecta de Cloro-anemia, en irregularitat en las menstruació, manca de gana y de forsas, vaig prescriureli l' Aixarop Climent marca SALUD, y foren assombrosos los resultats, donchs, en poch temps cobrá apetit y forsas y se li regularisaren las reglas.—Dr. Letamendi.

Senyors Climent y Companyia.—Tortosa.—Molt senyors meus: Lo nen X. de tres anys, sofria desde més d' un any de una escrófula crónica. Cansat d' usar sens cap resultat quantas emulsions y reconstituyens se preconitzan pera aquestos cassos, vaig aconsejar los Hipofosfats Climent, y en lo primer frasco se curació completa.—Dr. Lominiz, Catedratic de Barcelona.

Exigeixis lo legitim Aixarop Climent SALUD, únich aprobat per la Real Academia de Medicina de Barcelona, puig s' en expèn altre del mateix nom.

APERITIU-CORROBORANT

Tónich-febrífugo

THE COSMO S. EN C. Y DE C. EN P.
BARCELONA
Unica casa productora pera la exportació a América

LOT

SE PREN ab aygua, ó pur: abans de menjar com aperitiu; després com digestiu.
Demanen en tots los cafés, ultramarins, casinos, confiterias, etc.
Los pedidos, aixi per Espanya com pera América, denhen dirigirse a The Cosmo S. en C. y de C. en P.—BARCELONA.
Agent General a Reus, Joseph Martorell, S. en C. Carrer Montserrat número 30.

GUANOS

FABRICATS PER LA CASA MASSÓ Y FERRANDO

Superiors a 20 y 22 pessetas lo sach de 70 kilos

Especial para vinyas a 13 pts.

Lo propietari que vullga conseguir bonas cullitas que probi los guanos dels senyors

MASSÓ Y FERRANDO.—REUS

LO CALENDARI DE "ICU-CUT!"

SE VEN EN LA LLIBRERIA DE TOST GERMANS

Se venen també llapideras ab lo retrato d' en Robert, Verdager, y totas las obras que edita «L' Avenç» de Barcelona.—Blokcs catalans (de la «cuynera catalana»).

PERE BANÚS

METJE-CIRURGIÀ - Dentista

Practica totas las operacions de la boca: avulsions, ablasions, resecions, etc.—Reb tots los dias.

DENTADURAS de tots los sistemas. Paladars artificials y contentatius pera las fracturas de la mandibula.

Plassa del Castell 1, 1er.—REUS

INSTITUCIONS DE CATALUNYA

Cartas a mon amic J. Carulla

XV

Benvolgat amic:

Hi havia un privilegi que deya que los ciutadans honrats y sos descendents per branca

mascle podian esser del bras ó estament militar y en virtut d' aixó los Concellers junts ab los ciutadans honrats, lo primer dia de Maig feyan ciutadans honrats pera poguer formar part del susdit estament. Al ensemps ab los mercaders del Concell de Cent feyan ó matriculaban mercaders quins desde allavors quedaban insecutels pera entrar en lo govern de Barcelona. Aixi també los Notaris públics er n fets ó nomenats per los Concellers junt ab lo Veguer.
Una altre honrosa distinció era que 'ls

Concellers de Barcelona eran concellers del Rey y no sols s' ho demanaba li donaban concell estant lo Rey a Barcelona, si que anaban ahont se trobaba donantli ja de paraula, ja per escrit, fentne llevar acta.

L' honrosa distinció del dret de cobertura que 'ls igualaba als Grandes de Espana permetentlos cubrirse devant lo Rey, fins en lo jorn que entraba en Barcelona, baix títam quinas varas eran portadas per quatre Concellers, anant lo Conceller en Cap al fré del

caball del Rey, anant descuberts tots los demés que composaban la comitiva.

Per últim, ja crech haberho dit al tractar de las Corts, que lo Conceller en cap era 'l President del Bras popular en las mateixas tant si eran particulars de Catalunya, com si eran generals de la Confederació; Aixi mateix los sindichs de Barcelona ho eran en las esmentadas Corts encare que entre ells no hi hagués cap Conceller.

Clar está que havent de administrar lo Concell de Cent, havia de tenir encarregats de Administració y aquixos eran Lo Clavari, L' Administrador de Places, Lo Mostassó, Lo Consol del Sello, Lo Mestre Portolá y Los Obrers. Aném a veurer quinas eran illas ocupacions.

Lo Clavari. Avuy no dihem lo Majordom, son nom indica, tenir la clau d' algunloch de confiança. Fiscalitzaba los matricaments de tots los empleats del Consell de Cent, los multaba, los suspenia del empleo ó sou y fins tenia lo poder de ficarlos a la presó. Procedia també contra 'ls deutors dels impostos y gabelas de la Ciutat.

L' Administrador de Places. Tenia a son càrrech provehir de tot lo necessari a las plassas en lo referent a queviures, se cuidaba dels garbelladors y medidors de blat y altres grans y de pagar lo salari a las diidas.

Lo Mostassó. Cuidaba dels pesos y mesuras y d' examinar tota mena de viandas pera que no fossen dolentas pera la salud pública. Avuy encare al qui desempenya ayal càrrech en alguna de las plassas se li dona aqueix nom ó lo de Mostassó.

Lo Consol del sello. Era un dels jutjes que composaban lo tribunal del comerç. Aqueixos tots eran comerciants y reconeixian las robas si eran fetas segons lley y una volta aixó afirmat lo Consol del sello las sagellaba. Si no eran fetas (las robas) segons lley eran pre-

Castelló, 23'88 quintals mètrichs, y la petita a Ciudad Real, 6'30 quintals mètrichs.

Segons dats facilitats en lo ministeri de Hisenda, la recaudació obtinguda durant la primera quinsena del corrent mes ofereix un augment de 650,031 pessetas en la renta de Aduanas y 2.43,612 pessetas en los demés conceptes.

L'augment total es, per tant, ab relació al que s'ha recaudat en igual temps del any anterior, de 2,693,643 pessetas.

En aquestos dats no son compresos los ingressats per timbre, loteria y demés conceptes de la Administració central.

Escrichen de Lleyda que la fira de bestia de llana que s'ha fer en aquella ciutat lo diumenge últim, signé de las mes fluyas del any, venentse lo bestia a preus molt crecents.

Per la Direcció general d' Obras públicas s'ha designat lo dia 21 de mars pròxim per a la subasta en lo Ministeri d'obras per a l'acabament del tros septim de la secció de Tremp a Tort en la carretera de Balaguer a la frontera per lo tipo de 179.403'14 pessetas.

Han sigut nomenats coadjutors: de Constantí, lo Rvd. don Ramon Molinés Mas; de Torroja, lo Rvd. don Lluís Bosch Porta, y de Alforja, lo Rvd. don Lluís Baiges.

Pot donarse per acabada la vaga de tintorers de Barcelona que tants perjudicis ha causat a patrons y obrers. Aquestos han conseguit la jornada de nou horas que sollicitaban, per haver cedit rahnablement los patrons tintorers en manats, despres de multitud de reunions y numerosas vacilacions.

Quedan ara únicament en vaga quatre fàbricas tintoreras de passas, cuas obrers demanan també la jornada de nou horas. Sembla que encara que los patrons no están molt disposats a cedir, tindrà l'assunto favorable y pronta resolució.

Escrita en catalá, per a penetrar mes facilment en l'esperit de sos diocesans, ha publicat l' Ilm: Prelat de Vich, doctor Torras, una magnífica Pastoral. Aquesta nova producció literaria del Bisbe Vicens versa sobre la filiació dels cristians, anant encabada ab aquestas paraulas: "De la nostra filiació (contra lo principi masónich)." Com en tots los escrits d'aquell venerable Prelat, se nota en aquesta Pastoral un estudi complet de las cuestiones socials, resoltas a la llum de la fé catòlica y d'un criteri jurídic tant sa y útil com irremplazable y necessari.

Per a utilitat de alguns diocesans seus y de cuantas personas vulguin aprofitars dels trabalhs de son zel pastoral, acostuma l' Ilm. senyor Bisbe de Vich, publicar una versió castellana d' alguns de sos escrits.

Un dels aconteixements mes notables d'aquets temps, es l'invent del "Procediment Indio" del apotecari Pascual, excoisit producte que toona ls cabells blancs del color que s'han tingut a la juventut, sens que perjudiqui en lo mes minim la salud, ni taqui la pell ni la roba, reproduceix lo cabell, priva sa caiguda y fa desapareixer completament la caspa.

Se ven en lo Carrer de la Font; número 13 y a las principals Perfumerias y Perruqueriesas.

Diposit general: J. Uriach y C. - BARCELONA

D. MANEL DE PEÑARRUBIA

Procurador dels Tribunals Ha traslladat son despatx a la cambra de Sant Joan, número 30-3er.

TARRAGONA

FINALMENT OH LECTORS!

Podem anunciar que ha sigut versut lo terrible mal venéreo y sifilítich. Pera details

llegeixis en 4.ª plana, "Milagrosos curats ó Injecció anti-venéreo y Roob anti-sifilítich CONSTANCI.

Secció comercial

BOLSI DE REUS

Carrer Monterols, 27

Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde d'ahir.

Table with market rates for interior and exterior regions like Interior, Colonial, Orenses, Norts, Alicante, and Vitalici V.

PARIS MADRID

Table with market rates for Paris and Madrid.

GIROS

Table with market rates for Paris and Londres.

TELEGRAMA DE PARIS

Table with telegram rates for Exterior, Portugués, Rio Tinto, Norts, and Alicante.

Se reben ordres per a operacions de Bolsa. Compra y venta al centat de tota classe de valors cotisables de Bolsa.

CAMBIS CORRENTS

en lo dia d'ahir donats per la Junta Sindical del Colégi de Corredors de Comerç de la plassa de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

Table with exchange rates for London, Paris, Aix, Ambers, Marsella, Perpignan, and Hamburgo.

Cambi anterior de Valors locals Diner. Paper. Oper.

Table with local exchange rates for Gas Reusense, Industrial Farinera, Banch de Reus, etc.

J. MARSANS ROF Y FILLS

REPRESENTANT, F. CABRÉ GONZALEZ Carrer Santa Ana, 19. Cotisació a Barcelona a las 16 d'ahir

Table with market rates for interior and exterior regions like Interior, Amortisable 5 p S, Colonial, Mercantil, Norts, Alicante, Orenses, and Id. Id. ayg.

tat de tota classe de valors. Descomp'te de cupons. Compra de monedas d' or y bitllets extrangers. Giros sobre Barcelona, Madrid y Paris.

ANUNCIS PARTICULARS

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS HORT DE PAU ABELLÓ Se ven en lo carrer del Roser, 4.

APRENENT

Se'n necessita un en aquesta impremta.

CAFÉ DEL CIRCOL

Ball de máscaras Lo vinent dissapte 21 del corrent tindrà Hoch en los espayosos salons de dit establiment un extraordinari ball de disfressas a carrech d'una reputada banda.

CLINICA DE MASSATJE

DE P. DURÁN, METE-CIRUJIA Carrer Osset núm. 1, pis primer, cantonada a la de la Presó. - Reus

Ab lo massatje manual y vibratori s'obtenen rápidas y sorprendents curacions en las enfermetats següents:

- Articulars.—Esguinzes, Torceduras, Lumbago (lumat,) Luxacions, Fracturas Artritis traumáticas, etc. Nerviosas.—Insomni, Histerisme, Jaqueca (migranya), Gastralgia, Enteralgia, Sciatica, Corea (ball de San Victo), Ataxia locomotriu, Tremolor en las mans dels escrivents, etc.

Cambra Agrícola de Reus y sa Comarca

Abonos químichs La Cambra te a dispesició dels senyors socios, abonos químichs y sas primeras materias, per a la propera sembra, arbrat y vinya.

B. SANTOS Y VALL

Ofereix sa cooperació activa y formal als catalans, no residents a Madrid, qu'hi tingan ó vulgan establirhi negoci.

TELEGRAMAS

Entre rey y ministre Als circels militars y polítichs se parla d'un incident ocorregut entre 'l rey y 'l ministre de la Guerra.

L' inspector Pomés Lo fiscal de la Audiencia ha visitat al Governador civil per a comunicarli que, segons consta en autos, l' inspector de vigilancia senyor Pomés, feu entrega a la escribania de las joyas que al Havre foren trobadas als acusats de cómplices de la Cecilia Aznar, afegint lo senyor de mena que aixis s'ha lliurat lo corresponent testimoni.

Respecte al diner que possehian en Garreta y n'Iglesias está comprovat que fou invertit en gostos de viatge, puig lo cónsul del Havre va autorisar a n' en Pomés per a que aixis ho fes, segons telegrama rebut a Madrid.

Al Govern civil han dit que 'ls comptes que l' inspector Pomés va presentar al Ministeri d'Estat foren aprovats pels subsecretari senyor Pérez Caballero, lo quin tantols va oposar alguns reparos als gastos personals del inspector de vigilancia.

També han dit que no tenian perque intervenir en aquest assumpto que ha passat a altres esferas oficials.

Mes dimissions Lo marqués de Vadillo ha celebrat una conferencia ab lo director d' Obras públicas en la que, segons se diu, ha tractat de conjurar lo conflicte que ha promogut las rescents disposicions del senyor Burgos.

Se parla de dimissions, y en cas d'haverhi es probable que sia la del senyor Burgos, que no es ben vist pels alts funcionaris del Ministeri d' Obras Públicas.

Reunió A la tarde s'han reunit a casa del senyor Benot varis federals per a tractar dels candidats per a las eleccions y de la celebració de la Assamblea magna.

Lo senyor Esquerdo S'ha dit que 'l senyor Esquerdo ha anunciat son propòsit de retirarse de la política, alegant son delicat estat de salud.

També s'ha dit que imitarien son exemple en Ruiz Beneyan ó Hidalgo Saavedra y altres significats progresistas.

Aquest periódich publica un article sobre lo Catalanisme. Diu que la mort d'en Robert ha fet molt mal als catalanistas, per sas condicions oratorias, que no te en Rusiñol perque no te inspiració.

Los rasgos característichs dels catalanistas—afegeix—son la divisió de grupos y l'empleo de medie pecuniarias.

Explica que catalanistas y carlins están en concomitancia y recorda que'l pare Ripalda va publicar son catecisme en castellá.

La nova esquadra La junta nomenada per a lo fonament de l'esquadra espanyola estudia los pressupostos navals d'altres nacions.

D'aquest estudi ha deduhit qu' Espanya necessita setanta milions de pessetas per a la reconstrucció de l'esquadra.

De las vagas Aquesta junta ha determinat celebrar algunas sessions més per a acabar lo treball que se li encarrega.

SERVEY DE FERROCARRILS

NOU HORARI

LÍNEA DELS DIRECTES

De Reus á Barcelona

Surtida Correu 4:53 matí; arribada 8:34 matí
Expres 7:05 " " 9:14 "
Mixto 8:41 " " 1:03 trde
Merc. 12:07 " " 8:02 nit.

De Barcelona á Reus

Surtida Merc. 5:15 matí; arribada 3:06 trde
Mixto 6:01 " " 11:30 matí
Correu 9:47 " " 1:05 trde
Ombs. 12:35 " " 5:32 "
Mixto 2:26 trde. " " 7:11 "
Expres 7:26 " " 9:38 nit.

De Reus á Saragossa

Surtida Correu 1:35 trde. arribada 8:35 nit.
Mixto 7:57 " " 6:36 matí
Expres 9:44 nit " " 3:01 "
Merc. 3:36 trde. " " 11:54 nit.

Dels dos darrers lo primer no mes arriba á Casp y lo segon á Mora.

De Saragossa á Reus

Surtida Expres 1:50 matí; arribada 6:59 matí
Correu 7 " " 2:06 trde
Mixto 10:05 nit " " 8:11 matí
Merc. 0:38 matí " " 11:27 "
6:59 trde " " 10:15 nit.

Dels dos darrers lo primer surt de Casp y lo segon de Mora.

LÍNEA DEL NORT

De Reus á Lleyda

Surtida Correu 8:29 matí; arribada 11:35 matí
Mixto 6:05 trde. " " 9:57 nit
Merc. 1:45 " " " " " " " "

Lo tren que va col·locat en últim terme no

més arriba á Vimbodí.

De Lleyda á Reus

Surtida Mixto 5:28 matí; arribada 9:29 matí.
Correu 4:05 trde. " " 7:09 trde.
Merc. " " 1:39 " " " " " "

Lo tren que va col·locat en últim terme surt de Vimbodí.

De Reus á Tarragona

Surtida Mixto 8:16 matí; arribada 8:45 matí.
" " 9:44 " " 10:18 "
" " Merc. 2:30 trde. " " 3:05 trde.
Correu 7:17 " " 7:48 " " " " "

De Tarragona á Reus

Surtida Correu 7:45 matí; arribada 8:15 matí.
" " Merc. 12:22 trde. " " 1 " trde.
" " Mixto 5:08 " " 5:46 "
" " " " 8 " nit " 8:38 nit.

FERRO-CARRIL ECONOMICH

DE REUS Á SALOU

Servey de trens que regeix desde 1 dia 29

Setembre de 1902.

Sortidas de Reus: al matí 4:10, 10.—A

la tarde á las 2:47.—4:15.

Sortidas de Salou: al matí 7:45 y 4:56.—

11:04. A la tarde á las 5:32 y 7:40.

FONDA Y RESTAURANT D'EUROPA

D. ANTON BARDOY

HABITACIONS Y SERVEYS INMILLORABLES

CARRER DE EN MEDIO, 1

CASTELLÓ DE LA PLANA

MILAGROSOS CONFITS

ó injecció antivenérea y roob antisifilítich

COSTANZI

Mils y mils de celebritats mélicas, després d'una llarga experiéncia, s'han convensut y certíficat, que pera curar radicalment ab dos ó tres días la purgació recient y ab cinch ó sis días la crónica; gota militar, úlceras, flux blanch de las donas, arenilla, catarro de la "vejiga", escossors uretrals, cálculs, retencions d'orina, y ab 20 ó 30 días los extrenyiments uretrals (estrechez) encar que sigan crónicas de més de 20 anys, evitant las perillossissimas sondas, no hi ha medicament més milagrós que'ls CONFITS é Injeccions Costanzi.

També certífican que pera curar qualsevol enfermetat Sifilítica ó herpética, en vista de que lo Iodo y'l Mercuri son perjudicials pera la salut, res millor que'l ROOB COSTANZI, puig no sols cura radicalment la sifilis y herpes, sino que extreu los mals efectes que produheixen aquestas substancias, que, com ja es sapigut, causan enfermetats no molt fácils de curar. A. Salvati mostanzi, carrer de la Diputació, 435, Barcelona, segur del bon éxit d'aquets especifichs; per Cedi del tractament especial ab ell, admet als increduls, lo pago després de curats.

Pren de la Injecció, pessetas 4. Confits anti-venéreos per als qui no vulgan usar injeccions, pessetas 5. Roob anti-sifilítich y anti-herpétich, pessetas 4.

De venta en todas las bonas farmacias. A Reus: en la de D. Antón Serra, Arrabal de Santa Agna, núm. 80; Doctro Jarpa, Plassa de Prim y Arrabal de Santa Agna, 2 y en la Drogueria de D. Francesch Freixa, Plassa de Prim, núm. 1.

Consultas mélicas á Barcelona: Carrer Diputació, 435, entresol-2.º tots los dillums, dimecres y divendres á las 12.

LA GRESHAM

COMPANIA INGLESA

de seguros sobre la vida y de rentas vitalicias

FUNDADA L'ANY 1848

Pólissas indisputables—Beneficis capitalissats Primas molt moderadas

La Gresham té constituit lo diposit exigít per las Lleys fisca's vigen's com garantía per los seus assegurats á Espanya.

Oficina pera Catalunya: Plassa de Catalunya, BARCELONA

Inspector del Districte: D. Eduard Amell Amell.

A Reus: dirijirse á don LLUIS DE PEDRO, Plasa de Prim.

LA PALATINE

Companya inglesa

de segurs contra incendis, explosions y accidents

Oficina pera Catalunya: Plassa de Catalunya, 9, BARCELONA.

A Reus: dirijirse á D. LLUIS DE PEDRO, Plasa de Prim.

TALLER DE CAMISERIA DE JOSEPH MARTORELL

MONTEROLS 40.—REUS

Novetats en corbateria, gèneros de punt, roba blanca pera senyora, botons y botonaduras bera camisas, paraiguas, sombrillas, castons, petacas, ciguarreras, carteras, tergeters, moneders, poquillas y elástichs. Agullas pera corbatas. Se fan á mida camisas, calsets, colls y punys.

TALLER DE ESCULTOR Y DAURADOR DE PERE DOMENECH-ARRABAL BAIXA DE JESÚS 25, REUS

Especialitat en altars, capellas, templetas, columnas, reclinatoris, adornos y detalls arquitectòrichs y escultòrichs pera iglesias, etc.

Imatges de fusta y cartró-pedra de todas midas y models. PREUS REDUHITS

Societat general de Transports marítims á vapor de Marsella

SERVEYS DEL MES DE JENER DE 1903

LÍNEA DIRECTA PERA EL RIO DE LA PLATA

Sortirà de Barcelona lo 21 de Jener directament para Montivideo y Buenos Ayres lo magnífich y ràpit vapor francés

ESPAÑE

Consignataris á Barcelona, Ripol y Companya., Dormitori de Sant Francesch, 25, principal.—BARCELONA.

PERA VIURER BE

estar sempre de bon humor, y pera precaveres de tota classe de enfermetat y infecció, es precis fer constant us del Elixir Verdi. No es coneix cap cas de persona que fent un us moderat, pero constant d'aquest milagrós elixir, haigi caygut malalt del estómach ó de febre. Las personas sanas deuen pendren pera no caurer malaltas; las que están malaltas, las endebles, malhumoradas, deuen pendrel pera posarse bonas.

Dev mil certíficat de méjtes y malalts atestiguan d'una manera clara, terminant, lluminosa, lo infalible qu' es en molts cassos, y lo indiscutiblement bo qu' es sempre l' Elixir Verdi es un tónich analéptich: es á dir que reanima y enforteix. A Inglaterra, Alemania, Bélgica, Dinamarca y altres paisos las familias están constantment provistas del milagrós elixir, y son continu us, y á aixó tal vegada es degut que aquells rassas siguin mes desarrolladas, mes fortas y vigorosas que altres en Espanya mateix, provincias que mes us fan d'aquest precios elixir, senyalan menos enfermetats y indican en los noys major forsa y vigor. L' Elixir Verdi se troba de venta en todas las farmacias á dos pessetas frasco.

Table with multiple columns containing names and addresses, possibly a directory or list of agents.